

RAPORT 2018 O RZECE *DŁUGIEJ*

Marki 20 lipca 2018 roku

Raport niniejszy powstał po sesji w terenie Komisji Zdrowia, Opieki Społecznej, Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Środowiska Rady Miasta Marki (w dalszej części określanej jako Komisja) w dniu 20 lipca 2018 roku. Określa on aktualną kondycję rzeki *Długiej* z uwzględnieniem realizacji zaleconych przez Komisję działań, wynikających z *Raportu o rzece Długiej* z roku 2016. Działania takie, zgodnie ze stanem faktycznym oraz z bieżącymi informacjami Burmistrza Miasta Marki i Naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska, były podejmowane przez marecki ratusz w formie działań bezpośrednich, jak również w formie presji na zarządcę rzeki *Długiej*. Należy jednak jednocześnie stwierdzić, że duża część zaleceń Komisji z roku 2016 nie mogła i nie może być zrealizowana samodzielnie przez marecki samorząd – obowiązek ich wykonania ciąży na zarządcy rzeki.

1. Dwa oblicza rzeki

most przy ul. Okólnej
widok na zachód

Spostrzeżenia Komisji z roku 2016 potwierdzają się również obecnie – stan tak wody, jaki i wałów jest znacznie lepszy w dolnym odcinku *Długiej* niż w jej górnym biegu. Most przy ul. Okólnej jest widoczną granicą, po przekroczeniu której rzeka Długa płynie równie szerokości korytem, w którym nie ma blokującej nurt roślinności. Stan rzeki w tej jej dolnym odcinku można ocenić na dobry. Wały są tu wysokie, równe i niezapadnięte. Komisja stwierdza brak koszenia traw na wałach.

W przeciwieństwie do powyższego kondycja urządzeń melioracyjnych w górnym biegu rzeki *Długiej* jest w dalszym ciągu niezadowalająca. Wały wydają się niższe i „wypłaszczone”.

odcinek rzeki między mostami na ul. Okólnej i Alei Piłsudskiego

Trawy na skarpach są niekoszone i zarastają brzegi. Skutkiem tego w niektórych miejscach koryto rzeki ma niepokojąco małą szerokość.

rzeka przed mostem na Al. Piłsudskiego

Dno koryta rzeki zarasta systematycznie roślinnością wodną na płycznach. Tworzą się miejscami podwójne szpalery trzcin równoległe do nurtu, świadczące o braku wyprofilowania koryta rzeki podczas miejscowych napraw wałów.

przed mostem na ul. Ząbkowskiej

rzeka na wysokości
ul. Solskiego

Rzeka w górnym jej biegu wygląda na mocno zaniedbaną. Zarządca rzeki, do którego obowiązków należy utrzymanie urządzeń melioracyjnych oraz koryta rzeki w odpowiednim stanie nie wywiązuje się ze swoich ustawowych obowiązków.

2. Trujący spust

Spust przy ul. Okólnej, którym podczas wizji lokalnej w 2016 roku wypływała śmierdząca woda obecnie wygląda jak poniżej.

Kłapa spustowa sprawna. Wypływająca spod niej woda jest przejrzysta i nie śmierdzi. Komisja będzie bacznie obserwować to miejsce, jako potencjalne źródło zanieczyszczenia wody w rzece Długiej.

3. Pod mostami – umocnienia i bystrza

Przejście pod mostem na ul. Okólnej wygląda na czystsze. Brak zalegających wcześniej śmieci. Podobną sytuację Komisja zastała pod mostem na ul. Ząbkowskiej...

...oraz pod Aleją Piłsudskiego, z tym że pod tym ostatnim mostem wyjęte z nurtu śmieci zostały złożone na brzegu i nie uprzątnięte.

Jednak mankamentem dalej pozostają umocnienia skarp pod wszystkimi tymi mostami. Istniejące płyty ażurowe są połamane, przemieszczone i nie stanowią solidnego umocnienia brzegów. Czasami jest ich zupełny brak (most na Piłsudskiego). Renowacji wymagają też bystrza pod wszystkimi mostami. W zasadzie bystrza występują w szczątkowej formie.

Ten mocno zaniedbany w naszym mieście element inżynierii wodnej jest bardzo ważnym ogniwem, które:

- A/ stabilizuje i chroni dno przed erozją, co z kolei umacnia i stabilizuje podpory mostu
- B/ natlenia wodę
- C/ nie blokuje migrację ryb
- D/ estetycznie oddziałują na krajobraz

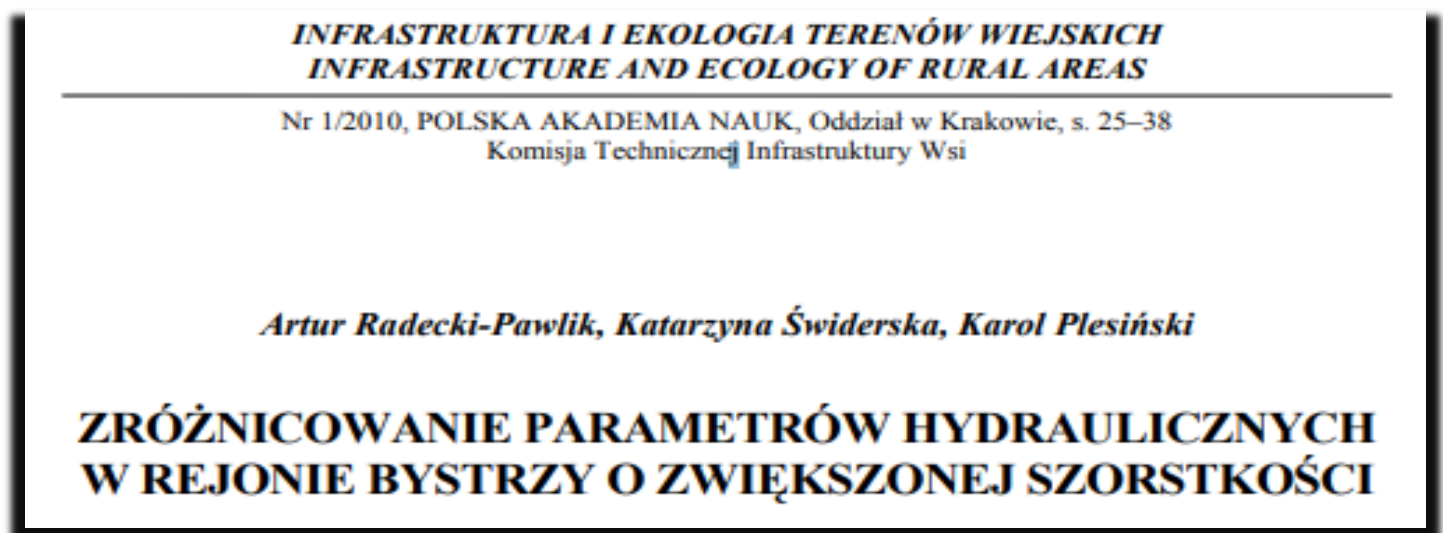
(źródło)

- **1. Bystrza** (bystrza o zwiększonej szorstkości)- umocniony odcinek cieku charakteryzujący się dużym spadkiem podłużnym, prowadzący wodę ze znaczną prędkością. Bystrze pozwala na zmniejszenie spadku podłużnego rzeki, przez co zapobiega powstawaniu erozji dennej.
- Budowle te umożliwiają migrację ryb (brak konieczności przepławek) oraz makrobezkręgowców dennych, powodują natlenienie wody oraz estetycznie oddziałują na krajobraz. Ponadto powodują odtworzenie łach korytowych powyżej i poniżej budowli, zmieniając charakter rzeki na roztokowy.

E/ „...rejon budowli wodnych, a w szczególności bystrzy, wykazuje bogate zróżnicowanie warunków hydrodynamicznych, co wpływa na zwiększenie ilości miejsc o różnorodnej faunie makrobezkręgowej”.

(źródło)

4. Dzikie wysypiska śmieci

Komisja stwierdziła brak dzikich wysypisk śmieci, zlokalizowanych w roku 2016. Te wysypiska zlikwidowane zostały samodzielnie przez zarządcę miasta Marki. Jednakże w czasie tegorocznej wizji lokalnej Komisja znalazła trzy nowe wysypiska zgodnie z poniższymi lokalizacjami:

szerokość geogr. 52;18;54
długość geogr. 21;7;26

Komisja wyraża swoje oburzenie takim stanem rzeczy.

5. Jaz przed Parkiem Briggsów

Skutkiem działań Komisji oraz Burmistrza Miasta Marki zarządca rzeki zobowiązał się do odrestaurowania jazu, zlokalizowanego między Parkiem Briggsów a ul. Ząbkowską. Prace budowlane rozpoczęły się w ubiegłym roku. Wykonano jedynie niewielką część umocnień z kamieniami nakrytych siatką, po czym teren budowy porzucono. Nowo wybudowane umocnienie wygląda dziś na zaniedbane, porośnięte jest zielskiem i trawą. Na domiar złego, pamiętająca lata osiemdziesiąte ubiegłego wieku konstrukcja jazu ulega ciągłej degradacji.

niedokończone
umocnienie

Od wielu lat ten element inżynierii wodnej szpeci okolicę i spełnia jedynie rolę piętrzenia śmieci i zielska, płynących wodami *Długiej*. Schody w obrębie jazu są niebezpieczne z racji swojego kiepskiego stanu technicznego.

6. Odwodnienie obwodnicy

W roku 2016 Komisja wyraziła swoje zaniepokojenie sposobem odwodnienia powstającej obwodnicy Marek i czystością potencjalnie spuszcanej do rzeki Długiej wody. Z tegorocznych obserwacji wynika, że spust wody przy obwodnicy funkcjonuje. Dość intensywnie spuszczana jest woda, która jest przezroczysta, czysta, klarowna i bezzapachowa.

Godnym odnotowania jest fakt, że rzeka *Długa* zyskała nowe wzmocnienia brzegów i zmieniła się nie do poznania w obrębie obwodnicy.

7. Ścieżka rowerowa na wałach *Długiej*.

Powstająca właśnie ścieżka rowerowa na wałach rzeki jest nowym elementem otoczenia *Długiej*. Zainteresowanie Komisji skierowane było szczególnie w stronę postępu prac przy budowie ścieżki oraz wpływu tych robót na środowisko naturalne. Nie stwierdzono w tym zakresie uchybień. Wątpliwości budziły jedynie miejscami nieuporządkowane hałdy ziemi i gruzu na koronie wałów...

...oraz pryzma starych chodnikowych płyt betonowych składowanych w Parku Briggsów.

Jednak z uwagi na trwające jeszcze prace budowlane, teren budowy po ich zakończeniu zostanie uporządkowany i uprzątnięty, a pryzmy ziemi rozplantowane – tak jak to ma już miejsce w wielu miejscach wzdłuż ścieżki:

Ścieżka rowerowa na wałach *Długiej* powstaje w porozumieniu kilku ościennych gmin i ma finalnie spiąć te gminy dodatkową, ekologiczną siecią transportową. Zastanawiająca jest jednak duża dysproporcja w zaawansowaniu prac nad ścieżką pomiędzy gminami. O ile na terenie Marek roboty te zostaną niedługo zakończone, o tyle w Zielonce są bardzo opóźnione. W zasadzie jedynym śladem przyszłego przedłużenia ścieżki rowerowej w stronę Zielonki są hałdy nawiezione go piasku,

a istniejąca ścieżka urywa się na granicy Marek i Zielonki.

8. Ścieżka rowerowa w Parku Briggsów.

Podczas prezentacji *Raportu o rzece Długiej* w roku 2016 Komisja zwróciła się ze szczególną prośbą do Pana Burmistrza Marek o uporządkowanie i wyrównanie wału rzeki oraz jego podniesienie przez nasypanie ziemi w obrębie Parku Briggsów podczas budowy ścieżki rowerowej w tym miejscu.

Ponieważ prace budowlane w Parku jeszcze trwają jest to znakomity moment, żeby ponowić prośbę do Pana Burmistrza, co niniejszym Komisja czyni. W Parku powstały nowe, estetyczne elementy jak plac zabaw, nowe alejki, czy ławeczki. Widoczny powyżej kawałek brzegu szpeci okolice.

9. Jakość wody – w poszukiwaniu śladów życia

Woda w rzece ma kolor brunatny. Komisja nie odnotowała nieprzyjemnego jej zapachu. Miejscowo wykazuje sporą klarowność i przejrzystość (szczególnie w miejscach silniejszego nurtu - przy przejściu pod mostami), aczkolwiek są miejsca, gdzie woda sprawia wrażenie martwej – jest stojąca i mętna.

W kilku miejscach udało się znaleźć śladowe ilości narybku a także spore skupisko pijawek. Na wałach z łatwością można znaleźć wydeptane przez bobry ścieżki oraz poćcinane przez nie drzewa – szczególnie na wysokości ul. Kruczej w okolicy starorzecza.

ADDENDUM

Kilka dni temu zauważono ławicę setek sporych rybek przy moście na ul. Ząbkowskiej.

Zalecenia do wykonania - w trosce o rzekę *Długą*

1. Wygzekwować od zarządcy rzeki terminowość wykaszania traw tak na wałach *Długiej*, jak i w jej korycie.
2. Poprawić umocnienia brzegów pod wszystkimi mostami w Markach.
3. Odrestaurować bystrza po wszystkich mostami w Markach, jako istotnego elementu inżynierii wodnej, mającego kluczowe znaczenie w odbudowie fauny ekosystemów wodnych.
4. Monitorować spust wody przy moście na ul. Okólnej
5. Wywieźć śmieci i gruz wydobyte z dna rzeki pod mostem na Alei Piłsudskiego
6. Zlikwidować trzy dzikie wysypiska śmieci zgodnie z podanymi lokalizacjami.
7. Wygzekwować od zarządcy rzeki dokończenie renowacyjnych prac budowlanych na jazie przy Parku Briggsów.
8. Na bieżąco monitorować czystość wody spuszczonej do rzeki *Długiej* w ramach odwadniania obwodnicy Marek.
9. Po zakończeniu prac budowlanych przy ścieżce rowerowej na wałach skontrolować jakość jej wykonania pod kątem potencjalnego złego oddziaływania na środowisko naturalne.
10. Odbudować i uporządkować kawałek brzegu rzeki *Długiej* w obrębie Parku Briggsów podczas budowy ścieżki rowerowej.

Robert Szafrąński

Radny Miasta Marki